

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

21 juni 2006

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heer Ludwig Caluwé, de dames Patricia Ceysens en Caroline Gennez
en de heren Herman Lauwers en Kris Van Dijck –**

**houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932,
de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen
en de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken,
Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
uitgebracht door de heer Marnic De Meulemeester**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Norbert De Batselier.

Vaste leden:

de dames Hilde De Lobel, An Michiels, de heren Wim Van Dijk, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;

de heren Hubert Brouns, Johan Sauwens, mevrouw Joke Schauvliege, de heer Jan Verfaillie;

de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heer Francis Vermeiren;

de heren Norbert De Batselier, Jacky Maes, Dany Vandenbossche.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Marie-Rose Morel, de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, mevrouw Gerda Van Steenberge;

mevrouw Cathy Berx, de heren Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, Luc Van den Brande;

de heer Sven Gatz, mevrouw Vera Van der Borgh, de heer Paul Wille;

de heren Patrick Janssens, Herman Lauwers, Marcel Logist.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Jan Peumans;

de heer Christian Van Eyken.

Zie:

876 (2005-2006)

- Nr. 1: Voorstel van decreet
- Nr. 2: Advies van de Raad van State
- Nr. 3: Amendementen

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende toelichting door mevrouw Patricia Ceysens	4
II. Algemene bespreking	5
III. Artikelsgewijze bespreking	9
IV. Eindstemming	10

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie besprak op 20 juni 2006 het voorstel van decreet houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming.

I. INLEIDENDE TOELICHTING DOOR MEVROUW PATRICIA CEYSSENS

Mevrouw *Patricia Ceysens* verklaart dat de belangrijkste wijziging die hier wordt voorgesteld betrekking heeft op de devolutieve werking van de lijststem. Volgens het voorstel van decreet telt de lijststem voor een derde mee bij de aanwijzing van de effectief verkozenen en eveneens voor een derde bij de aanwijzing van de opvolgers. De reden voor die wijziging is arrest 90/2006 van 24 mei 2006 van het Arbitragehof, dat een aantal bepalingen schorste uit het kiesdecreet van 10 februari 2006.

Daarnaast bleven nog enkele onvolkomenheden bestaan, met name in de Gemeentekieswet, de Provinciekieswet en de wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming. Door middel van dit voorstel van decreet worden die onvolkomenheden weggewerkt.

Ten eerste gaat het in dit verband over de Raad voor Verkiezingsbetwistingen en meer bepaald over de organisatie van het secretariaat van die raad. In het voorstel wordt het secretariaat georganiseerd onder leiding van de provinciegouverneur of de arrondissementscommissaris die hij aanduidt. Hij wordt bijgestaan door personeel dat hem ter beschikking wordt gesteld. De provinciegriffier heeft enkel een hiërarchisch gezag over het provinciepersoneel, maar in de praktijk worden verkiezingsdossiers ook behandeld door federale en Vlaamse ambtenaren.

Vervolgens worden een aantal correcties aangebracht aan de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen. Een eerste wijziging handelt over de terbeschikkingstelling van afschriften van de kiezerslijst voor de provincieraadsverkiezingen aan politieke partijen. De indieners stellen voor om de bepalingen voor de gemeenteraadsverkiezingen ook op te nemen in de Provinciekieswet. Dat zou betekenen dat er digitaal en kosteloos twee exemplaren van

de kiezerslijst ter beschikking worden gesteld aan partijen die voor 1 augustus daartoe een aanvraag hebben ingediend. De afschriften moeten voor 31 augustus aan de partijen bezorgd worden.

Een tweede correctie betreft de samenstelling van het districtshoofdbureau. Volgens de huidige bepaling moet het districtshoofdbureau ten minste 20 dagen voor de verkiezingen zijn samengesteld. Die bepaling is volgens mevrouw Ceysens niet correct en komt niet overeen met de bepaling van de Gemeentekieswet. Dit bureau moet samengesteld zijn op 11 september. Op die dag komt het hoofdbureau voor de eerste maal samen en onderzoekt de regelmatigheid van de ingediende voordrachtsakten en stelt na het onderzoek de lijsten voorlopig vast. Het bureau moet dus de 27e dag voor de verkiezingen samengesteld zijn en niet de 20e dag voor de verkiezingen. Voor de verkiezingen van 1994 en 2000 werd dat rechtgezet middels een circulaire, maar juridisch-technisch is het beter om dit aan te passen in de Provinciekieswet.

Ook de derde correctie stemt de Provinciekieswet af op de Gemeentekieswet. Ten eerste willen de indieners specificeren dat het gaat om partijen die drie verkozenen hebben in het Vlaams Parlement. Die bepaling staat in artikel 10, §2, tweede lid. Het tweede aspect is het aanduiden van getuigen en een plaatsvervangende getuige om de vergadering van het kantonhoofdbureau bij te wonen. Een derde wijziging is dat de lijst-aanvoerders binnen de 30 dagen na de datum van de verkiezing de uitgave van de lijst en de kandidaten aangeven. Zonder verplichting van aangifte voor de provincieraadsverkiezingen is er geen onderzoek van die aangifte mogelijk. Tot slot wordt voorgesteld om een verwijzing naar een bepaling van het kieswetboek over het uitzicht van het stembiljet weg te halen. Het kiesdecreet wijzigt namelijk het uitzicht van het stembiljet.

Mevrouw Ceysens wil nog een tweetal correcties aanbrengen in de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming. Eerst en vooral gaat dat over de registratie van geheugendragers. In geval van gelijktijdige verkiezing kan de Vlaamse Regering bepalen dat bij de geautomatiseerde stemming de registratie van de geheugendragers met de stemresultaten voor alle verkiezingen samen gebeurt op het gemeentehoofdbureau. Het gemeentehoofdbureau registreert dan eveneens de gegevens voor de provincieraadsverkiezingen en stuurt ze door naar Brussel. Die wijziging spruit voort uit de bekommernis dat de tekst aanleiding kon geven tot misvatting. De regis-

tratie gebeurt immers in elk gemeentehoofdbureau apart en niet in het gemeentehoofdbureau van de kantonhoofdplaats.

Mevrouw Patricia Ceysens vervolgt dat er nog een wijziging wordt voorgesteld met betrekking tot het gedeeltelijk vrijgeven van stemresultaten. Met de kieswetgeving van 2000 was het mogelijk om per tien geregistreerde stembureaus gedeeltelijke uitslagen kenbaar te maken. Na goedkeuring van het voorstel van decreet zou het per 30 geregistreerde stembureaus mogelijk worden om gedeeltelijke uitslagen bekend te maken. De mogelijkheid om per tien getelde bureaus gedeeltelijke uitslagen bekend te maken, werd zeer weinig toegepast. Daarvoor moest de registratieprocedure van de stemdiskettes onderbroken worden. Dat had veel tijdsverlies tot gevolg. De gedeeltelijke uitslagen waren daarenboven enkel op papier beschikbaar. Per registratie van 30 stemdiskettes wordt er een totalisatiemachine ingezet en kunnen de gedeeltelijke uitslagen vrij eenvoudig worden vrijgegeven en doorgestuurd naar Brussel.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Joris Van Hauthem* zegt dat een wijziging van de kiesregelgeving twee maanden voor de indiening van de lijsten niet alleen voor de minister maar voor heel de meerderheid een beschamende vertoning is. De spreker merkt op dat het met het kiesdecreet al van in het begin is misgelopen. De eerste poging om het kiesdecreet te bespreken dateert van november 2005. De minister moest toen toegeven dat het ontwerp van kiesdecreet vol technisch-juridische mankementen stond en moest zijn huiswerk overdoen. In januari werd dan een tweede poging gewaagd. Dat werkstuk zat wat logischer in elkaar, maar er stonden nog heel wat onvolkomenheden in. Die zijn er deels uitgehaald, maar vandaag moet men vaststellen dat er toch nog onvolkomenheden in het kiesdecreet zijn blijven staan.

De uitspraak van het Arbitragehof heeft volgens de heer Van Hauthem blootgelegd dat de meerderheid met vuur speelt. Ze heeft het advies van de Raad van State, dat nochtans bijzonder duidelijk was, naast zich neer gelegd. Na de uitspraak van het Arbitragehof, dat een aantal artikelen schorste, heeft Vlaams Belang de minister ondervraagd in de plenaire vergadering. Die zei toen dat de schorsing niet in de sterren geschreven stond. Dat is allicht gedeeltelijk waar, maar het advies van de Raad van State was toch

vrij duidelijk. De raad vroeg een verklaring voor de ongelijke behandeling tussen effectieven en opvolgers door de lijststem niet te laten meetellen voor de eerste categorie en voor de helft voor de tweede categorie. De regering had een verklaring gegeven, maar de Raad van State oordeelde dat die niet volstond. In het advies stonden dus in feite twee waarschuwingen. De Raad van State vroeg eigenlijk dat de minister bij de parlementaire bespreking een afdoende uitleg zou geven om een schorsing door het Arbitragehof te vermijden. Een dergelijke verklaring is er echter niet gekomen.

De meerderheid kon volgens de heer Van Hauthem dus toch wel vermoeden dat er een redelijke kans was dat het Arbitragehof de indieners van het verzoekschrift zou gelijk geven. Als die kans bestaat, zeker als het gaat om een kiesregelgeving zo dicht bij de verkiezingen, neemt men dergelijk risico niet. Het is onbehoorlijk dat men het advies van de Raad van State in de wind heeft geslagen.

De heer Van Hauthem is het ermee eens dat er na de schorsing iets moest gebeuren. Hij zou het normaal hebben gevonden mocht men de regeling van 2000 hebben bevestigd. De meerderheid volhardt echter in de boosheid. De lijststem wordt nu voor iedereen behouden, maar ze telt slechts voor een derde mee. De reden waarom de lijststem voor een derde meetelt, staat alvast niet in de toelichting van het voorstel en mevrouw Ceysens heeft het in haar inleiding evenmin uitgelegd. De meerderheid heeft aldus beslist maar motiveert niet, noch schriftelijk, noch mondeling. Waarom dan geen 65/89e? Of een vijfde? De enige verklaring voor dat derde is dat de meerderheid het politiek beslist heeft. Ze doet voort met het manipuleren van de kiesregelgeving, nauwelijks twee maanden voor de lijsten moeten ingediend worden. Ze doet dit daarenboven aan de hand van een voorstel van decreet, waardoor men niet alle verplichte adviesorganen moet passeren.

De heer Van Hauthem is de voorzitter dankbaar dat hij op de vraag is ingegaan om alsnog een schriftelijk advies te vragen aan de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur. Die maakt in feite dezelfde analyse. Deze meerderheid, die toch van goed bestuur een soort van handelsmerk gemaakt heeft, gaat hier regelrecht tegen dat principe in.

De spreker is ook blij dat de voorzitter van zijn prerogatieven gebruik heeft gemaakt om de Raad van State te consulteren. In het advies staat: “Wat de ele-

menten betreft, opgesomd in artikel 84, §3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, geeft het ontwerp geen aanleiding tot opmerkingen.” Volgens de spreker wil de Raad van State hiermee gewoon zeggen dat er genoeg mee gerammeld is en dat de indieners er nu maar hun plan mee moeten trekken. Als die interpretatie klopt, kan de heer Van Hauthem de Raad van State geen ongelijk geven. De Raad heeft inderdaad zijn werk gedaan zoals het moest. De meerderheid heeft echter zijn advies in de wind geslagen.

Het voorstel is overigens niet alleen een antwoord op het arrest van het Arbitragehof, maar het is ook het zoveelste reparatiedecreet. Als het voorstel goedgekeurd wordt, zullen er geen twee verschillende bepalingen voor echtgenoten die samen verkozen zijn, meer zijn. Het is ongehoord dat er nu al een reparatiedecreet moet komen.

De heer Van Hauthem besluit dat men na het arrest van het Arbitragehof had moeten kiezen voor het behoud van de bestaande regels van 2000 over het effect van de lijststem. Men had die discussie moeten laten rusten. Nu is er dus het voorstel om de lijststem voor een derde te laten spelen, maar niemand kan uitleggen waarop dat gestoeld is. De fractie van de spreker zal het voorstel van decreet dan ook niet goedkeuren. Om te protesteren tegen de manier van werken over zulke fundamentele aangelegenheid, zal Vlaams Belang een reflectienota indienen.

De heer *Jef Tavernier* vraagt zich af of dit nu de laatste wijziging en verbetering is aan de kiesregelgeving. Het zou hem niet verwonderen moest volgende week een terechte opmerking resulteren in een nieuwe wijziging, en de spoedbehandeling van nog maar eens een nieuw voorstel van decreet. Niemand kan iets tegen verbeteringen hebben. De spreker spoort de meerderheid aan om ijverig te blijven zoeken naar verbeteringen. Hij suggereert de voorzitter om de parlementsleden te verwittigen dat die voortdurende drang tot verbetering van de kieswetgeving tot gevolg kan hebben dat het reces later begint, of misschien zelfs helemaal afgeschaft wordt.

De heer Tavernier stelt vast dat het voorstel een wijziging inhoudt voor de verkiezingen van 8 oktober, maar in vergelijking met bepaalde andere commissies komt die wijziging nog zeer vroeg. Op dit moment behandelt de commissie Onderwijs een ontwerp van decreet dat op 1 september in voege moet treden. Uiteraard gaat het daar ook over verbeteringen.

Anderhalve maand voor de inwerkingtreding vindt men blijkbaar ruim voldoende, ook al valt de tussenperiode tijdens de vakantie. De heer Tavernier vraagt vandaar aan de meerderheid wanneer de volgende wijziging verwacht mag worden.

De laattijdigheid wordt door sommigen misschien toegeschreven aan diegenen die naar het Arbitragehof zijn gestapt. Dat was echter aangekondigd. Bovendien kon uit de adviezen worden afgeleid dat er een goede kans bestond dat het Arbitragehof zou overgaan tot schorsing van de bepalingen inzake het effect van de lijststem. Ook is het een internationaal aanvaarde regel dat een kieswetgeving een jaar voor de verkiezingen niet meer wordt gewijzigd.

De heer Tavernier stoorde zich aan de uitlating van de minister die zei dat het laattijdige beroep bij het Arbitragehof de oorzaak was van de vertraging. De spreker wijst erop dat er nogal wat tijd verlopen is tussen de goedkeuring van het kiesdecreet in de plenaire zitting en de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad. Een beroep is niet mogelijk zolang het decreet niet gepubliceerd is. Daarenboven zijn de middelen van kleine partijen bescheiden; ook daarom heeft Groen! anderhalve maand nodig gehad om het dossier op punt te stellen. De termijn voor een bezwaarschrift is trouwens drie maanden. De termijn was dus zeker niet uitgeput.

Na een schorsing door het Arbitragehof ware het normaal geweest om de oude regeling te herstellen, tenzij er een grondige reden was om iets anders voor te stellen. De heer Tavernier wil ook wijzen op het gebrek aan gelijkvormigheid van de verkiezingsregels. Uiteindelijk komt er nu een eigen systeem voor elke verkiezing, voor de gemeenteraad, de provincieraad, de parlementen. Een van de elementen in een democratie is nochtans transparantie en waar mogelijk eenvoud en gelijkvormigheid, tenzij er werkelijk stringente redenen zijn om van het algemene systeem af te wijken. Bij de voorgestelde kieswetgeving is dat blijkbaar niet het geval. De meerderheid wil om partijpolitieke redenen iets speciaals uitvinden. De meerderheid wil zich creatief tonen. Ze heeft dat al bewezen bij de regels voor de kartels en voor de benaming van de partijen. Nu wordt de helft plotseling een derde, maar zonder verantwoording. Men heeft wellicht veel tijd gestoken in het zoeken naar een oplossing en onvoldoende tijd gevonden om die oplossing te motiveren.

Volgens de heer Tavernier is het een verademing dat een onafhankelijk en deskundig orgaan als de Hoge

Raad voor het Binnenlands Bestuur in zijn advies eigenlijk schrijft dat de meerderheid zich zou moeten schamen over dit werkstuk. De spreker heeft amendementen ingediend om terug te keren naar het vorige systeem waarbij de lijststem voor de helft meetelde. Als de meerderheid alsnog een echte motivatie vindt om de lijststem voor een derde te laten meetellen, zou die regeling ook moeten gelden voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement zodat er wat meer eenvoudigheid kan komen. Omdat de ene meerderheidspartij de lijststem volledig wou afschaffen, maar de andere niet, is men met het compromis van een derde op de proppen gekomen.

Aan de grondslag van die regeling ligt blijkbaar de bekommernis dat de kiezer moet mee beslissen en een zwaardere stem verdient. Het is dus niet aan de partij om te bepalen wie zitting mag hebben. Onlangs hoorde de heer Tavernier de burgemeester van Antwerpen bij de voorstelling van zijn lijst echter zeggen: “Wij hebben beslist dat de eerste vijf kandidaten van de lijst in aanmerking komen voor de uitvoerende mandaten.”. De lijst is voor de kiezer te nemen of te laten; die speelt niet mee in dat spel. De spreker twijfelt overigens of de burgemeester van Antwerpen de woorden “wij hebben beslist” heeft gebruikt. Het had ook “ik heb beslist” kunnen zijn.

De spreker bekent dat hij als lid van de meerderheid ooit de afschaffing van de opvolgers voor de parlementsverkiezingen heeft goedgekeurd. Die afschaffing werd als het summum van democratie voorgesteld. Een jaar later werd het systeem van de opvolgers opnieuw ingevoerd. Opnieuw werd dit met veel vuur als het summum van democratie voorgesteld. De echte reden was de opkomst van de kartels. In functie daarvan waren de opvolgers toch wel weer interessant.

De heer Tavernier benadrukt dat de kiesregelgeving niet gewijzigd mag worden op enkele maanden van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen. Daarover moet ernstig worden nagedacht. Er moet een lijn inzitten en men moet streven naar gelijkvormigheid. In deze discussie mist de spreker alle logica. Hij stelt voor het oude systeem voorlopig te behouden tot de meerderheid het eens is over een algemeen systeem. Ten slotte kondigt hij aan een reflectienota te zullen indienen.

De heer *Francis Vermeiren* kan de geestige ondertoon van de uiteenzetting van de heer Tavernier wel appreciëren. Wat hij daarin echter niet duidelijk heeft

terug gevonden, is wat nu eigenlijk de stelling is van Groen!. De spreker geeft toe dat de regeling inzake het effect van de lijststem een compromis is. De VLD zou daar graag verder in zijn gegaan. Vlaams Belang en Groen! willen echter terug naar af. Zij willen geen derde maar de helft. Op die manier negeren die fracties eigenlijk hun eigen stelling van ‘meer democratie’ die men jarenlang heeft geponeerd. De heer Vermeiren vraagt de heer Van Hauthem en de heer Tavernier dan ook wat hun standpunt precies is.

De heer *Joris Van Hauthem* antwoordt dat hij het systeem van 2000 wil herinvoeren. De lijststem moet dus voor de helft meetellen. Mocht het van de spreker afhangen, dan zou de lijststem zelfs helemaal mogen meetellen. Maar om het eenvoudig te houden en om alle discussies te vermijden had men gewoon naar het systeem van 2000 moeten terugkeren. De spreker is het ermee eens dat er over het gewicht van de lijststem kan gediscussieerd worden; er zijn zowel valabele argumenten voor als tegen de lijststem. Zijn belangrijkste kritiek op het oorspronkelijke decreet was echter dat beide systemen door elkaar worden gegooid.

De heer *Francis Vermeiren* stelt vast dat de heer Van Hauthem vasthoudt aan de lijststem en dat voor hem de burger dus niet rechtstreeks hoeft te beslissen.

De heer *Joris Van Hauthem* verduidelijkt dat de meerderheid er eigenlijk niet uit geraakt: de ene fractie is voorstander van een afschaffing van de lijststem en de andere niet. Daaruit is dan een compromis van het compromis voortgekomen maar dat bleek juridisch niet haalbaar. Als men dat op enkele maanden van de verkiezingen vaststelt, is het aangewezen dat de gemeente- en provincieraadsverkiezingen worden georganiseerd zoals in 2000. Na de verkiezingen heeft men zes jaar om grondig na te denken over de vraag welk systeem het beste is.

De heer *Jef Tavernier* verklaart dat hij zijn standpunten liever zelf toelicht dan dat anderen dat voor hem proberen te doen. Volgens hem moeten de gemeente- en provincieraadszetels verdeeld worden volgens het systeem-D'Hondt. Voorts is hij voorstander van één lijst waarop effectieven en opvolgers worden aangewezen. Het alternatief – twee verschillende lijsten – is op federaal niveau heringevoerd bij de opkomst van de kartels. Twee afzonderlijke lijsten bieden immers zekerheid over wie zal opvolgen, want veel lijsten worden getrokken door politici die niet van plan zijn zitting te nemen. Ten slotte zijn er volgens de heer

Tavernier voldoende argumenten om de lijststem als valabele stem te laten meetellen. De kiezer moet zich akkoord kunnen verklaren met de voorgestelde volgorde of kunnen aangeven dat hij in het algemeen achter de ideeën van die partij staat. Omdat de kiezer op die manier niet meer beslist wie zitting zal nemen, kan de spreker zich wel akkoord verklaren met het compromis om het belang van de lijststem te halveren. Op die manier worden de beide benaderingen verzoend. Belangrijk is ook dat er voor eenvormigheid wordt gezorgd.

Mevrouw *Patricia Ceysens* merkt op dat de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur het verstandig acht om te reageren op het arrest van het Arbitragehof. De Raad van State heeft nooit gesteld dat de regeling van de neutralisering van de lijststem onwettig was. De Raad van State heeft enkel opgemerkt dat de regeling inzake neutralisering voor de effectieven en halvering voor opvolgers beter gemotiveerd moest worden.

De spreker geeft toe dat de oorspronkelijke verschillende regeling voor effectieven en opvolgers een compromis was. De VLD wou de lijststem volledig afschaffen; andere meerderheidspartijen niet. Dat heeft geleid tot een verschillende regeling voor de effectieven en de opvolgers. Na het arrest van het Arbitragehof is in de meerderheid het compromis afgesproken waarover vandaag wordt gedebatteerd.

Ten slotte stelt mevrouw Ceysens dat de Raad van State zich bij een hoogdringend advies enkel over de bevoegdheid uitspreekt.

De heer *Jef Tavernier* bevestigt dat de Raad van State niet heeft gesteld dat de voorgestelde regeling niet wettig zou zijn. De Raad heeft er wel voor gewaarschuwd dat de regeling ongrondwettig zou kunnen zijn gelet op de verschillende systemen voor effectieven en opvolgers, waardoor er een ongelijke behandeling ontstaat die afdoende gemotiveerd moet zijn. Het is echter aan het Arbitragehof om zich uit te spreken over de ongrondwettelijkheid. De Raad van State heeft zich dus perfect aan zijn taak gehouden.

De heer *Joris Van Hauthem* beaamt dat de Raad van State zich niet heeft uitgesproken over de neutralisering van de lijststem. De Raad van State heeft zich uitgesproken over de verschillende behandeling van effectieven en opvolgers. De Raad van State zegt niet dat die regeling ongrondwettelijk is omdat dat zijn taak niet is. De Raad van State waarschuwt er alleen voor dat het gelijkheidsbeginsel mogelijk geschon-

den wordt. De Raad van State zegt in zijn advies dat er voor de ongelijke behandeling een voldoende motivering moet komen. De geleverde motivering volstond echter niet om de toets van het gelijkheidsbeginsel voor het Arbitragehof te doorstaan. Bovendien heeft deze commissie een bijkomend juridisch advies gevraagd aan meester Staelens en die kwam tot dezelfde conclusie.

Volgens de heer Van Hauthem was het oorspronkelijke compromis politiek onzindelijk en juridisch onstabiel. De nieuw voorgestelde regeling – een derde voor zowel effectieven als opvolgers – is juridisch wel stabiel. De spreker denkt niet dat er nog een speld tussen te krijgen is. Wat wel vaststaat, is dat de meerderheid het niet eens raakt over het gewicht van de lijststem. Zolang de meerderheid het niet eens raakt, zou men beter bij de regeling van 2000 blijven.

De heer *Ludwig Caluwé* merkt op dat de oppositie van oordeel was dat ook andere punten uit het kiesdecreet in strijd waren met het gelijkheidsbeginsel, bijvoorbeeld de verschillende systemen ‘Imperiali’ en ‘D’Hondt’, de man-vrouwverhouding enzovoort. Op die punten is het Arbitragehof echter niet ingegaan. Het is niet omdat men waarschuwt dat het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden, dat men geen beleidskeuzes meer mag maken.

De heer *Jef Tavernier* antwoordt dat de adviezen over het effect van de lijststem – het element dat tot de schorsing heeft geleid – heel eenduidig waren. Over de andere elementen die werden aangekaart bij het Arbitragehof, waren er geen adviezen. Er moet bovendien een onderscheid gemaakt worden tussen de schorsingsprocedure en de procedure ten gronde. Van de drie middelen die werden aangewend in de schorsingsprocedure, is er één overleefd gebleven. De twee andere elementen zijn gesneuveld omdat men bij een eventuele schorsing was teruggevallen op het vroegere systeem dat gelijk is aan het nieuwe. De procedure ten gronde over deze drie elementen loopt echter nog. De spreker kijkt uit naar de uitspraak ten gronde, ook wat de vernietigingsvraag voor de andere elementen betreft.

De heer *Norbert De Batselier*, commissievoorzitter, merkt op dat dit voorstel van decreet alvast tegemoetkomt aan de opmerkingen die werden gemaakt in de verschillende adviezen. Er is geen onderscheid meer tussen effectieven en opvolgers wat het gewicht van de lijststem betreft. De vraag of de lijststem geen, een derde, een vijfde of volledig gewicht moet hebben,

maakt uiteindelijk het voorwerp uit van een louter politieke discussie en staat los van het juridische.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 14 stemmen.

HOOFDSTUK II

Wijzigingen aan de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932

Artikel 2

De heer *Joris Van Hauthem* heeft bedenkingen bij de gehanteerde legistische techniek in dit artikel. Hij merkt op dat artikel 40, §1, van de Gemeentekieswet in zijn huidige vorm drie leden telt. Het eerste lid van dat artikel 40, §1, wordt behouden. Het tweede lid wordt vervangen door artikel 2, 1°, van dit voorstel van decreet. Omdat artikel 2, 2°, van dit voorstel van decreet een derde lid toevoegt aan artikel 40, §1, van de Gemeentekieswet, veronderstelt de spreker dat het huidige derde lid van artikel 40, §1, van de Gemeentekieswet in feite het vierde lid wordt.

Mevrouw *Patricia Ceysens* antwoordt dat het derde lid van artikel 40, §1, is geschrapt door het decreet van 10 februari 2006.

De heren *Joris Van Hauthem* en *Jef Tavernier* merken hierbij op dat artikel 18 van het decreet van 10 februari 2006 geschorst is.

Mevrouw *Patricia Ceysens* antwoordt dat artikel 18 geschorst maar niet vernietigd is.

Voor de heer *Joris Van Hauthem* blijft het onduidelijk wat er precies gewijzigd wordt: artikel 18 van het

decreet van 10 februari 2006 of het oorspronkelijke artikel 40 van de Gemeentekieswet?

Mevrouw *Patricia Ceysens* antwoordt dat gewerkt wordt op basis van artikel 40 zoals gewijzigd door artikel 18 van het decreet van 10 februari 2006. De elementen in dat decreet die geschorst werden, worden in dit artikel aangepast zodat de grond voor eventuele vernietiging wordt weggenomen. Na de stemming van dit decreet zal het geschorste artikel er anders uitzien.

De heer *Joris Van Hauthem* vraagt zich toch af wat er zal gebeuren als artikel 18 vernietigd wordt.

Mevrouw *Patricia Ceysens* antwoordt dat de geschorste bepalingen niet vernietigd zullen worden als ze worden gewijzigd.

De heer *Joris Van Hauthem* laat dat over aan de verantwoordelijkheid van de meerderheid.

De heer *Ludwig Caluwé* meent dat de technische bezwaren kunnen worden weggenomen als men artikel 40, §1, van de Gemeentekieswet als volgt zou vervangen: het eerste lid van dat artikel wordt gewoon overgenomen, het tweede lid wordt vervangen door de tekst van artikel 2, 1°, van dit voorstel van decreet en het derde lid door de tekst van artikel 2, 2°, van dit voorstel van decreet.

Mevrouw *Patricia Ceysens* is het daar niet helemaal mee eens omdat de lezer de oorsprong van dit artikel moet kunnen reconstrueren.

De heer *Joris Van Hauthem* wijst erop dat de werkwijze voorgesteld door de heer Caluwé wel aangevend wordt in artikel 3.

De heer *Jef Tavernier* is van oordeel dat een volledige herneming het meeste zekerheid biedt.

De heer *Norbert De Batselier*, commissievoorzitter, vindt de redenering van mevrouw Ceysens logisch. Er is een verschil tussen schorsing en vernietiging. Met deze ingreep neemt de meerderheid de redenen weg die aanleiding kunnen geven tot vernietiging. De schorsing geeft de gelegenheid tot reparatie, wat hier ook effectief gebeurt.

De heer *Joris Van Hauthem* begrijpt de redenering maar wijst erop dat deze werkwijze niet altijd wordt

gevolgd. In artikel 3 bijvoorbeeld hanteert men een andere werkwijze.

De heer *Norbert De Batselier* beaamt dat. Het is de wetgever die beslist welke werkwijze hij volgt.

Artikel 2 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikel 3

Een amendement voorgesteld door de heren Joris Van Hauthem, Wim Van Dijck en Herman De Reuse en mevrouw Hilde De Lobel strekt ertoe dit artikel te schrappen (*Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 876/3, amendement nr. 1).

Twee amendementen voorgesteld door de heer Jef Tavernier strekken ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 57, het tweede lid te vervangen en in het derde lid, op de negende regel, de woorden “het derde” te vervangen door de woorden “de helft” (876/3, amendement nrs. 2 en 3).

Al deze amendementen strekken ertoe de berekeningswijze die bij de verkiezingen van 2000 van kracht was, te herstellen.

De amendementen nrs. 1 tot 3 worden verworpen met 9 stemmen tegen 5.

Artikel 3 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

Artikel 4

Artikel 4 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikel 5

Een amendement voorgesteld door de heren Joris Van Hauthem, Wim Van Dijck en Herman De Reuse en mevrouw Hilde De Lobel strekt ertoe dit artikel te schrappen (876/3, amendement nr. 4).

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 5.

Artikel 5 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

Artikelen 6 tot 10

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

HOOFDSTUK III

Wijzigingen van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen

Artikelen 11 tot 15

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikel 16

Een amendement voorgesteld door de heren Joris Van Hauthem, Wim Van Dijck en Herman De Reuse en mevrouw Hilde De Lobel strekt ertoe dit artikel te schrappen (876/3, amendement nr. 5).

Twee amendementen voorgesteld door de heer Jef Tavernier strekken ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 21, §1, het tweede lid te vervangen en in het derde lid, op de negende regel, de woorden “het derde” te vervangen door de woorden “de helft” (876/3, amendement nrs. 6 en 7).

De amendementen nrs. 5 tot 7 worden verworpen met 9 stemmen tegen 5.

Artikel 16 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

Artikel 17

Artikel 17 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

HOOFDSTUK IV

Wijzigingen van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming

Artikelen 18 tot 20

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

IV. EINDSTEMMING

Het voorstel van decreet houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

De verslaggever,

De voorzitter,

Marnic
DE MEULEMEESTER

Norbert
DE BATSELIER
